

**§ 10-tilladelse til en økologisk
jersey malkekvægsbesætning på
30 køer + opdræt på
Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev**

21. marts 2017

Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (lov nr. 1572 af 20. december 2006, jf. lbk. nr. 442 af 13. maj 2016) og Miljøbeskyttelsesloven (lov nr. 358 af 6. juni 1991, jf. lbk. 1189 af 27. september 2016).

Ansøger:

Navn:	Skive Produktionshøjskole v/ Sven Irgens-Møller
Adresse:	Marienlystvej 17, 7800 Skive
Telefon:	97 51 01 33/21 47 90 23
E-mail:	sim@skivephs.dk

Bedrift:

Navn:	Jens Hellegaard Olesen
Adresse:	Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev
Telefon:	97 57 82 28
Matr. nr.:	7a Sdr. Thise By, Thise
CVR-nummer:	82 31 25 52
CHR.:	Intet

Ejer og kontaktperson af husdyrbrug/ejendom:

Navn:	"Livsalling" /v. Sven Irgens-Møller
Adresse:	Marienlystvej 17, 7800 Skive
Telefon:	97 51 01 33/21 47 90 23
CVR-nummer:	78 08 05 19

Vigtige datoer:

Nabohøring starter fredag den 17. februar 2017.
Nabo høringen udløber fredag den 10. marts 2017.
Tilladelsen meddeles den 21. marts 2017.
Klagefristen udløber den 18. april 2017.

Sagsbehandler: Erik Kolding. Tlf.: 99 15 61 70 – E-mail: erko@skivekommune.dk

Kvalitetskontrol: Marianne Dyhrberg

Sagsnr.: 779-2016-52306

Sagsnr.: 779-2016-52306

Tilladelse til etablering af en økologisk jersey malkekvægsbesætning på 30 køer + opdræt (46,69 DE).

Den foreliggende sag.

Skive Produktionshøjskole v/ Sven Irgens-Møller, Marienlystvej 17, 7800 Skive, har den 21. december 2016 søgt om at etablere en økologisk jersey malkekvægsbesætning på 30 køer + opdræt (46,69 DE) på Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev. Dyreholdet vil kunne svinge både imellem de forskellige dyregrupper og henover året, da kælvninger nok vil blive forsøgt samlet inden for kortere perioder.

Der er søgt om etablering af dyrehold efter Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrloven) § 10.

Ejendommen er ved at blive opkøbt af Skive Produktionshøjskole, men ansøgning er afstemt med nuværende ejer, så sagsbehandling vil kunne op startes også inden endelig overtagelse.

Tabel 1. Ansøgte produktionsstørrelse.

Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ ansøgt	Antal dyr	Antal DE
Jerseyko, Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
	Ansøgt	30	32,63
Småkalv, jersey (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
	Ansøgt	8	1,60
Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælvning), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
	Ansøgt	23	8,21
Tyrekalv, jersey (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
	Ansøgt	15	1,42
Ungtyr, jersey (6 mdr. - slagtning 328 kg), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
	Ansøgt	15	2,83

Etableringen af dyreholdet sker i eksisterende staldanlæg. Malkestalden placeres i den vestvendte ende af den eksisterende stald.

Dyreholdet vil som udgangspunkt være udegående hele året, og vil kun blive bragt på stald i forbindelse med malkning og i ekstremt vejr, hvor det vurderes at de flytbare læskure ikke yder nok beskyttelse. Staldafsnittet, der benyttes er den sydvendte længe af bygningerne, som indrettes så dyrene kan gå der, hvis det bliver nødvendigt.

Læskurene vil blive flyttet rundt på alle de arealer, der er betegnet som udspretningsarealer, mens § 3 arealerne udelukkende anvendes til afgræsning (ingen opsætning af læskure).

Læskurene, der vil blive anvendt er mindre flytbare enheder, med 4 eller 6 liggepladser i hver. Så de svarer til et ligge areal i en stald. Læskurene indrettes med en dybstrøelsesmåtte. Dyrene vil skulle forlade læskuret i forbindelse med at de skal æde eller skal afsætte gødning.

Figur: 1. I kostalden placeres malkestald mod vest samt midlertidig opstaldning af kvæg mod øst.

Græsningen foregår som Holistisk afgræsning (se bilag 5 & 6), der er en slags stribeafgræsning, hvor dyrene græsser nye arealer hver dag, og derfor flyttes meget rundt på arealet. Alle udspretningsarealer vil blive udlagt med græs.

Driftsformen er baseret på græsfodring hele året. Græsset fodres i vinterperioden som ensilage, høstet i sommermånederne på ejendommens marker. Mælkeydelsen på køerne er sat så lav, så der ikke skal tilføjes importeret kraftfoder i foderplanen.

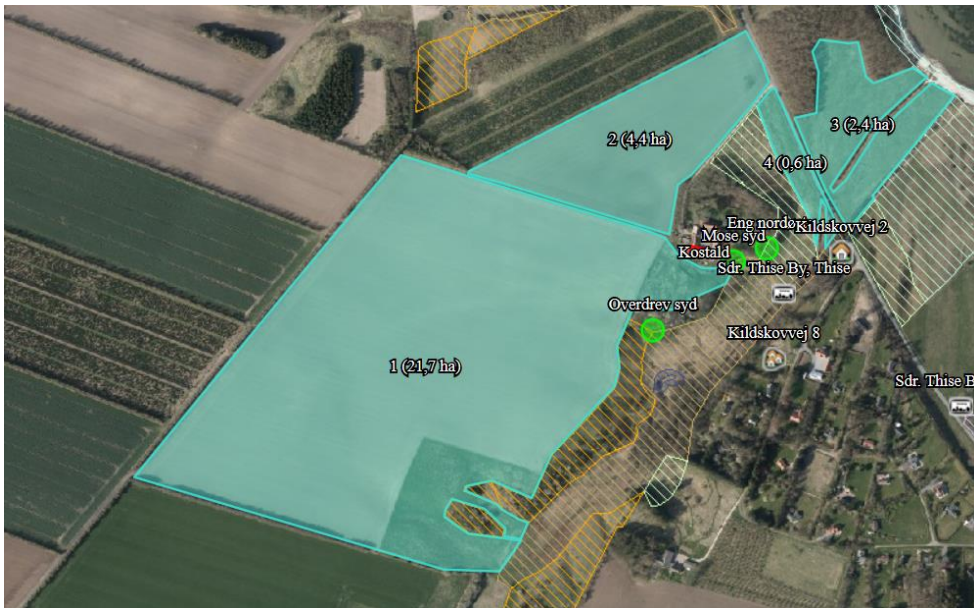
På § 3 arealerne i nærheden af orkideerne vil der ikke blive tilskudsfordret, - idet fodringen med ensilage vil foregå på de højtbeliggende markarealer.

Hytterne flyttes derfor jævnligt, op til én gang om ugen. I perioder, hvor der ikke er brug for hytterne, opmagasineres de på ejendommen.

Der vil ikke være brug for gødningsopbevaring, da det meste bliver afsat på markerne, og det der afsættes i staldene vil blive på stald indtil det skal udbringes på markerne.

Arealer	Hektar
Bedriftens samlede areal	42,5
Bedriftsarealer til udbringning af husdyrgødning	29
Til forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning	0

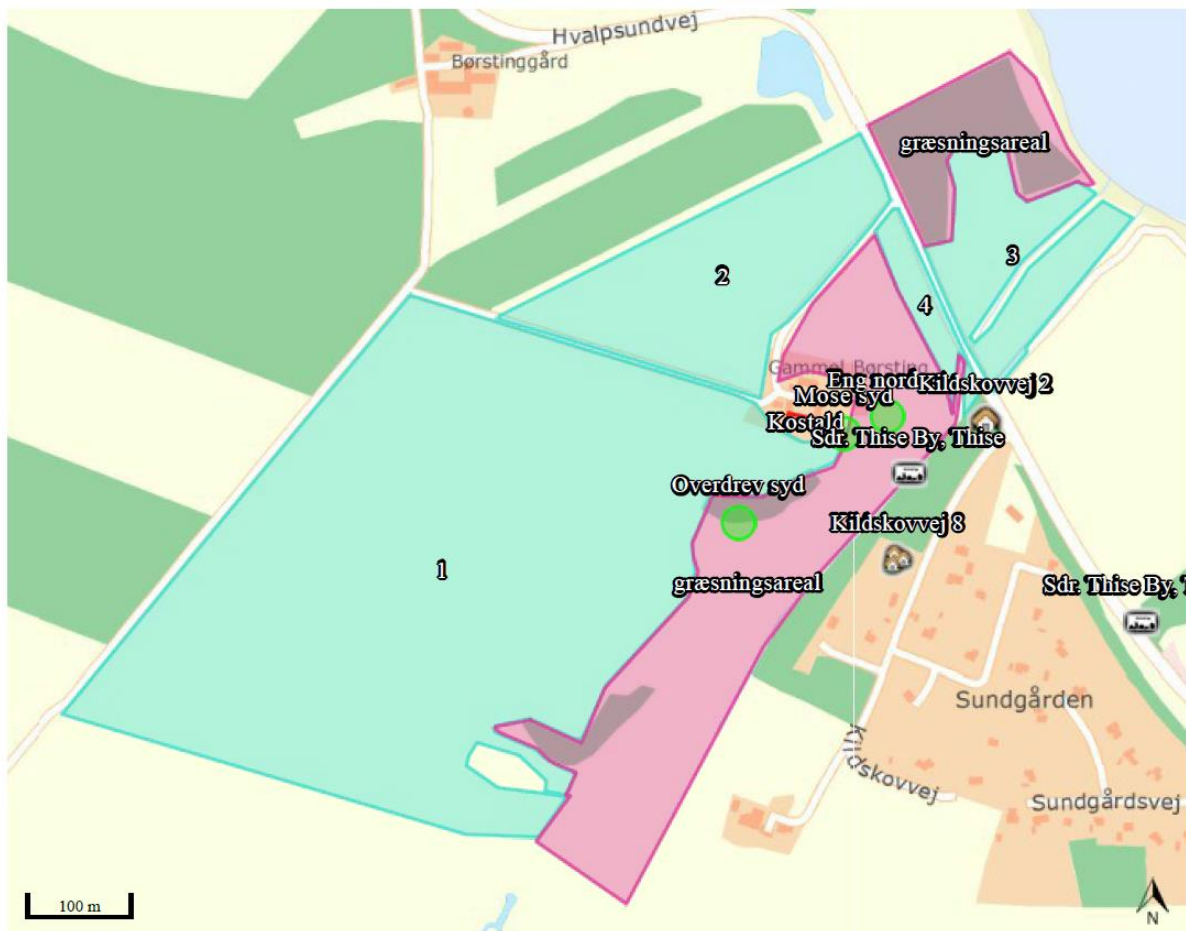

Figur 2: Udspretningsareal" svarende til areal, hvor læskure vil bliver rokeret rundt på

Figur 3: Ejendommens samlede areal matr.nr. 7a + 8f. Her indgår arealer omfattet af §3.

Samlet visning (automatisk)

Figur 3. Viser samtlige arealer der indgår i bedriften.

Da husdyrbruget er større end 3 DE og mindre end 75 DE kræver det ansøgte en tilladelse efter § 10 i husdyrbrugloven.

I bilag 5 beskrives nærmere om den ansøgte driftsform på Hvalpsundvej 11 7870 Roslev

Tilladelse efter § 10

Skive Kommune meddeler hermed tilladelse efter § 10 i lov. nr. 1572 af 20. december 2006, jf. lovbkg. nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til, at etablere en økologisk jersey malkekvægsbesætning på 30 køer + opdræt på Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev.

Tilladelsen er meddelt på nedenstående vilkår, og husdyrbruget skal fremover drives efter disse. Tilladelsen er givet på grundlag af den fremsendte ansøgning og oplysninger, der fremgår af denne tilladelse og vedlagte bilag til tilladelsen m.v.

Tilladelsen er baseret på følgende lovgivning:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (lbk. nr. 442 af 13/05-2016).
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (bek. nr. 211 af 28. februar 2017).
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (bek. nr. 1324 af 15. november 2016).

Forhold til anden lovgivning

Der gøres opmærksom på, at en tilladelse til husdyrproduktion til og med 75 DE efter reglerne i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at evt. byggetilladelse, dispensation for strandbeskyttelseslinjen m.v. skal søges separat hos kommunen.

Vilkår for drift af Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev

- 1. Husdyrproduktion.** Det erhvervsmæssige dyrehold på Hvalpsundvej 11 må efter tilladelsen er taget i brug, ikke afvige fra nedenstående ansøgte årsproduktion:

Dyreart - Ansøgt	Antal dyr	Dyreenheder (DE)
Jersey køer	30	32,63
Småkalve jersey	8	1,6
Opdræt jersey	23	8,21
Tyrekalve jersey	15	1,42
Ungtyre Jersey	15	2,83
I alt		46,69

Ændringer i det erhvervsmæssige dyrehold på Hvalpsundvej 11, må kun foretages efter anmeldelse til Skive Kommune.

- 2. Udnyttelsesfrist.** Tilladelsen skal være taget i brug inden 2 år efter den er meddelt.
- 3. Flue- og skadedyrsbekæmpelse.** Fluer, fluelarver, samt skadedyr (mus, rotter, mm) skal bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjerne fra Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet.

- 4. Ryddelighed.** Ejendommen skal så vidt muligt holdes ryddet. Tab af foder og halm skal fjernes. Foder skal opbevares, således det ikke giver anledning til tilhold af skadedyr.
- 5. Lyskilder.** Lyskilder på ejendommen må ikke være rettet mod omkringboende, såfremt lyskilden ikke er afskærmet af bygninger, beplantning eller lignende.
- 6. Lugt/Støv.** Såfremt der opstår væsentlige lugtgener, skal der foretages afhjælpende foranstaltninger.
Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Det er Skive Kommune, der vurderer, hvad der er væsentlige gener.
- 7. Støj.** Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden mm. må i intet punkt - målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A):

Områdetype	Dagperiode	Aftenperiode	Natperiode
	Mandag-fredag kl. 07.00-18.00 Lørdag kl. 07.00-14.00	Mandag-fredag kl. 18.00-22.00 Lørdag kl. 14.00-22.00 Søn- & helligdage kl. 07.00-22.00	Alle dage kl. 22.00-07.00
Nabobeboelse* (ikke landbrug)	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
Byzone	45 dB(A)	40 dB(A)	35 dB(A)
Områder for blandet bolig- og erhvervs-bebyggelse	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)

*) Nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder.

- Grænseværdierne skal overholdes i de mest støjbelastende otte timer i dagperioden, den mest støjbelastende time i aftenperioden og den mest støjbelastende ½ time i natperioden.
- De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling/beregning der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:
- For dagperioden, kl. 7 - 18 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastende samlede tidsrum på 8 timer.
- For aftenperioden, kl. 18 - 22 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastende samlede tidsrum på 1 time.
- For natperioden, kl. 22 - 7 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastende samlede tidsrum på ½ time.
- Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

- 8.** Husdyrbrugets støjbidrag til et maksimalniveau i natperioden må ikke overskride 55 dB(A).
- 9.** I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A), dog i højst 6 uger.

10. Tilsynsmyndigheden kan bestemme, at virksomheden skal dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt, dog højst 1 gang årligt. Dokumentationen skal sendes til tilsynsmyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden.

11. Bedste tilgængelige teknik (BAT). Der skal anvendes den bedst tilgængelige teknik til at forebygge og begrænse evt. forurening fra udvidelsen af husdyrbruget. Som minimum skal reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen overholdes.

12. Gødning der afsættes i stald. Gødning, der afsættes i stalden, skal udbringes direkte på markblok 509285-97 (vestlig del af matrikel 7a).

Affald m.v.

Det er vurderet, at der ikke skal stilles vilkår.

Ammoniakemission

Det er vurderet, at der ikke skal stilles vilkår.

Grundvand

Det er vurderet, at der ikke skal stilles vilkår.

Opbevaringskapacitet

Det er vurderet, at der ikke skal stilles vilkår.

Øvrige miljøforhold

Det er vurderet, at der ikke skal stilles vilkår.

Vurdering til baggrund for tilladelsen

Skive Kommune har i nedenstående vurderet miljøpåvirkningen ved etableringen af dyreholdet. Ejers konsulent har bidraget med oplysninger om ejendommens miljøforhold i ansøgningsmaterialet.

Frist for udnyttelse af tilladelsen

Denne tilladelse skal være udnyttet inden 2 år fra offentliggørelsen. Det betyder, at etableringen, udvidelsen eller ændringen skal være gennemført inden 2 år. Hvis tilladelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Såfremt der sker ændringer i besætningen på grund af f.eks. sygdom, sanering eller lignende, der kan have betydning for udnyttelse af tilladelsen, er ejeren forpligtet til at meddele dette til godkendelsesmyndigheden.

Lokalisering

Beskrivelse af anvendelse af den sydvendte længe af bygningerne og arealerne:

I kostalden (sydvendte længe af bygningerne) placeres malkestald mod vest samt midlertidig opstaldning af kvæg mod øst.

Dyreholdet vil som udgangspunkt være udegående hele året, og vil kun blive bragt på stald i forbindelse med malkning og i ekstremt vejr, hvor det vurderes, at de flytbare læskure ikke yder nok beskyttelse. Staldafsnittet, der benyttes, er den sydvendte længe af bygningerne, hvor dyrene kan opholde sig, hvis det bliver nødvendigt.

Beskrivelse af landskabet som anlægget placeres i

I Nordsalling veksler lavtliggende tørvejordssletter med storformede, udjævnede morænebakker. Orienteringen er fra sydøst mod nordvest. De fleste lavbundsområder er vidtstrakte, bebyggelses frie marker, mens arealanvendelsen andre steder er eng og mose. På morænebakkerne er jorden ofte sandet med en del læhegn og småbrug.

Skrænter ved Thise; stærkt kuperet terrænformation med kløftfurede stejle skrænter. Skovbeplantning, overvejende af nål vekslende med overdrev.

Hvalpsundvej 11 ligger delvis indenfor strandbeskyttelseslinjen.

Vurdering af lokalisering

Opstart af de nye aktiviteter (malkestald – opstaldning af kvæg) i den sydvendte længe af bygningerne vil ikke kunne ses eller høres hos naboerne.

På baggrund heraf og fordi der ikke er nogle beskyttelser eller fredninger omkring ejendommen vurderes det, at aktiviteter ikke kan påvirke landskabet. Der er derfor ikke stillet andre vilkår end dem der gives til et tilsvarende kvægbesætning.

Vurderingen af markdriften på Hvalpsundvej 11

Beskrivelse: I de koldeste måneder, tilbydes køerne læhytter, som er lavet som flytbare shelteres, der giver ly for regn og sne. For at fastholde det ønskede afgræsningskoncept, vil disse hytter i vinterperioden blive flyttet regelmæssigt henover ejendommens jorder.

Hytterne bliver beklædt med ikke reflekterende materialer, og malet med dæmpede jordfarver, således de falder i et med naturen i området. Udenfor vinter sæsonen vil hytterne være opmagasineret inde i bygningerne, med henblik på vedligeholdelse m.m. Hytterne vil blive fremstillet i samarbejde med CN Agro på Mors, som har specialiseret sig i miljøvenlige flytbare hytter.

Vurdering: Læskur tilbuddet til kvæget skal ses i kravet fra dyrevelfærdsloven:

Ifølge dyreværnsloven skal dyr behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Desuden skal den, der holder dyr, sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov.

De rum og arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes, så dyrenes behov tilgodeses, herunder at de har fornøden bevægelsesfrihed og er beskyttet mod vejr og vind.

Da anvendelsen af læskure i driften af kvægbruget er landbrugsmæssig nødvendigt, læskurene placeres i afgræsningsfoldene og flyttes med kvæget rund på arealet, er det Skive Kommunes vurdering, at læskurene er nødvendige og ikke har en negativ virkning på de landskabelige forhold.

Dyreholdets størrelse

Tilladt årsproduktion:

Skive Kommune har registreret og tilladt et kvæghold på: 30 jersey køer+ opdræt (46,69 DE) se vilkår 1. For at fastholde husdyrbruget på den ansøgte produktion, er der stillet vilkår om den maksimale tilladte årlige husdyrproduktion for delt på den enkelte husdyrtype.

Der er søgt om at etablere en økologisk jersey malkekvægsbesætning.

Lugt/støv

For at mindske gener for naboerne mest muligt er der stillet vilkår om, at Skive Kommune kan stille krav om afhjælpende foranstaltninger, hvis der indkommer klager fra naboer over væsentlige støv- eller lugtgener.

Støj

For at sikre husdyrbrugets omgivelser mod uacceptable støj- og transportgener fra husdyrbruget er der fastlagt grænser for, hvor meget støj husdyrbrugets aktiviteter må give anledning til hos naboer. Det er ikke muligt at stille vilkår til transport på offentlig vej, men der kan stilles vilkår til til- og frakørselsforholdene, hvis det skønnes nødvendigt. Skive Kommune har skønnet, at det ikke er nødvendigt at stille vilkår til til- og frakørselsforholdene.

Gødningsopbevaringsanlæg

Grundprincippet i den ansøgte afgræsningsform er, at kørerne flyttes dagligt, så der ikke bliver ophobning af gødning, nedtrampning af græs m.m.

Der vil ikke være brug for gødningsopbevaring, da det meste bliver afsat på markerne, og det der afsættes i staldene vil blive på stald indtil, det skal udbringes på markerne.

Skadedyr

Da fluegener opstår lejlighedsvis, har Skive Kommune vurderet, at det i første omgang er tilstrækkeligt at stille vilkår om, at fluebekæmpelse skal ske efter de nyeste retningslinjer fra Institut for Agroøkologi.

Skulle det senere vise sig, at husdyrbruget er skyld i væsentlige fluegener, kan Skive Kommune give påbud om, at der skal føres en journal over fluebekæmpelsen efter Skive Kommunes anvisninger.

Der er også stillet vilkår til opbevaring af foder for at reducere risikoen for tilhold af rotter og andre skadedyr.

Affald

Affald skal opbevares og bortskaffes efter gældende regler jf. bl.a. Skive Kommunes affaldsregulativ. Dette er allerede gældende regler, hvorfor der ikke stilles vilkår om dette.

BAT

Ved fremtidige ændringer/renoveringer af eksisterende staldafsnit skal Skive Kommune vurdere, om det valgte staldsystem lever op til BAT på renoveringstidspunktet.

Det valgte staldsystem med dybstrøelse, er ikke det staldsystem med den laveste ammoniakfordampning. Skive Kommune vurderer, at der ikke vil være proportionalitet mellem omkostningerne ved, at etablere et BAT-gulvsystem med sengebåse og fast drænet gulv med skrabning hver 2. time, og den forholdsvis lille produktion, som 47 DE er.

Som minimum skal reglerne i den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse (Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.) overholdes.

Fremtidige renoveringer/ændringer af staldafsnit på Hvalpsundvej 11 skal forhånds anmeldes til Skive Kommune.

Det er Skive Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt opfylder husdyrlovens krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

Ammoniakemission

Områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Beskyttet mose ca. 30 m øst for den sydlige staldbygning

Beskyttet strandeng ca. 250 m øst/sydøst for den sydlige staldbygning

Beskyttet overdrev ca. 130 m syd for den sydlige staldbygning

Beskyttet eng ca. 100 m øst for den sydlige staldbygning

Beskyttet overdrev ca. 375 m nord for den sydlige staldbygning

Beskyttet sø ca. 320 m nord for den sydlige staldbygning

Beskyttet mose ca. 320 m nord for den sydlige staldbygning

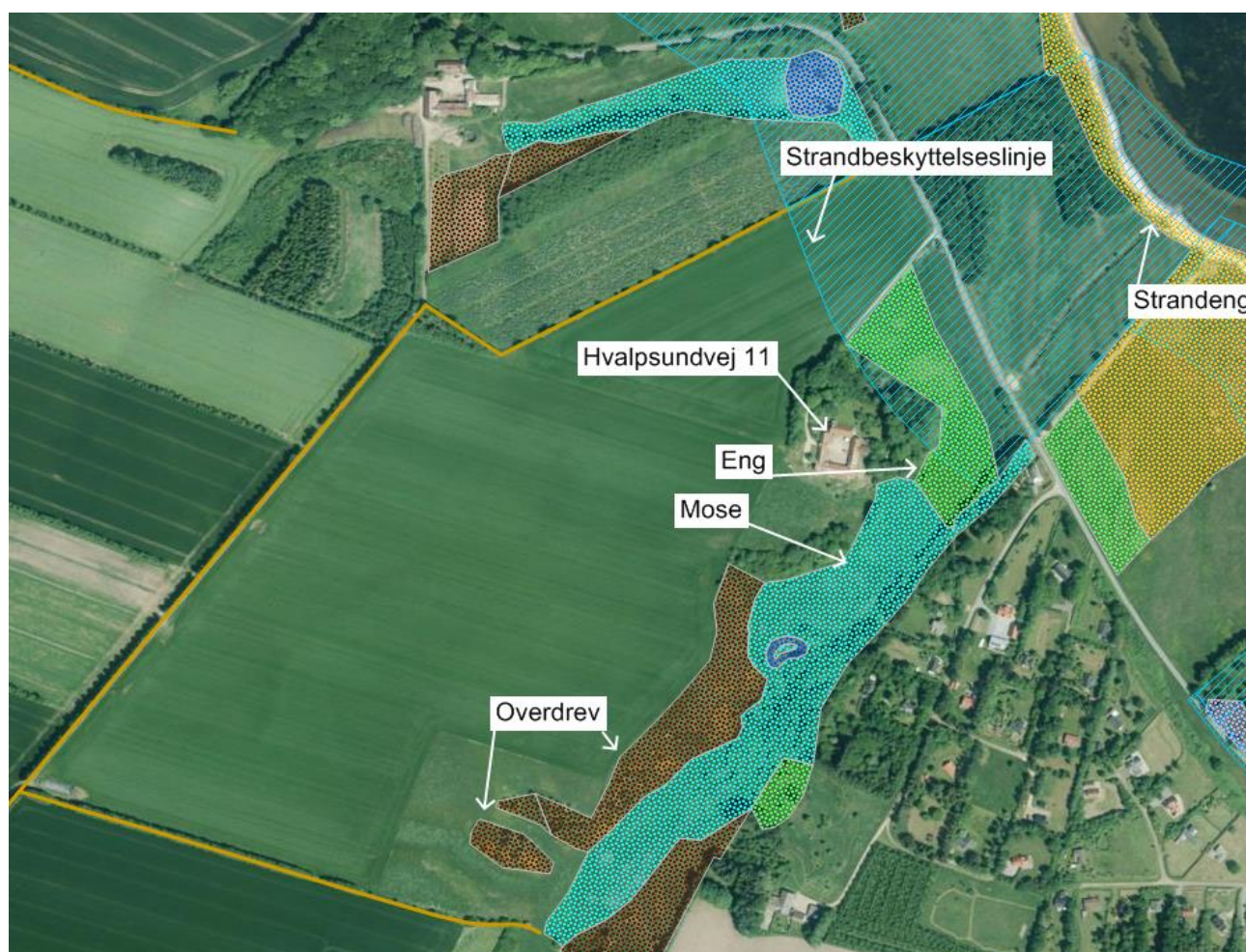
Ammoniakpåvirkning af natur

Der søges om tilladelse til etablering af dyrehold på adressen Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev. Ejendommen er beliggende mellem markarealer, naturarealer og bebyggelse.

Dyreholdet vil som udgangspunkt være udegående hele året og bringes kun på stald i forbindelse med malkning og i ekstremt vejr. Græsning på arealerne vil være 'holistisk græsning' (stribeafgræsning), hvor dyrene græsser nye arealer hver dag.

Græsningsarealer er på den nordøstlige del af ejendommen omfattet af strandbeskyttelse (se luftfoto nedenfor).

Samlet emission fra stald og lager efter etablering er 77,79 kg N/år. Da der er tale om etablering af nyt dyrehold og nudriften derfor er sat til 0, er værdierne for mer deposition og total deposition ens.

Luftfoto med markering af naturtyper og strandbeskyttelse.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2-natur er et overdrev ca 900 m fra ejendommen. Total depositionen hertil er beregnet til 0 kg N/ha/år og overholder dermed kravet for den maksimale total deposition.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur er der 2 beregningspunkter, en mose sydvest for ejendommen og et overdrev syd for ejendommen.

Overdrevet syd for ejendommen vil få en mer deposition på 0,1 kg N/ha/år. Dette overholder kravene til maksimal mer deposition.

Mosen vil få en mer deposition på 2,9 kg N/ha/år og da dette ligger over en mer deposition på 1,0 kg N/ha/år skal det afklares, om området er en særlig lokal eller regional beskyttelsesinteresse.

- Området indgår i Kommuneplan 16 som bevaringsværdigt landskab, lavbundsareal og økologisk forbindelseslinje. Det er derfor vigtigt at bevare mosens lysåbne karakter og undgå tilgroning.
- Området er ikke omfattet af fredninger, naturplejeplaner eller lignende indsatser.
- Området har en god naturkvalitet med flere karakteristiske plantearter (Naturdata).
- Arealerne omkring området er ikke udbringningsarealer, men bebyggelse, øvrig natur og græsningsarealer, der er derfor ikke større bidrag af kvælstof til mosen fra andre kilder.

Ud fra ovenstående kriterier vurderes mosearealet ikke at være en særlig regional eller lokal beskyttelsesinteresse. Sammenholdt med det faktum, at mer depositionen er beregnet ud fra en nudrift på 0 og derfor svarer til en total deposition på 2,9 kg N/ha/år, er der derfor ikke grundlag for at skærpe kravene til mer deposition.

Kategori 3-naturen omkring ejendommen er lysåbne naturtyper, der er afhængige af ekstensiv græsning og høslæt, for at undgå tilgroning. På den baggrund vurderes det ansøgte at have en naturforbedrende effekt. Det er dog et forbehold, at der ikke gødskes eller tilskudsfodres på græsningsarealerne.

Vurdering i forhold til Natura 2000-områder

Der er foretaget en vurdering af, om projektet kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt. Nærmeste Natura 2000-område er Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal (habitatområde 30). Afstanden hertil er 2,7 km og på grund af afstanden, vurderes det, at Natura 2000-området ikke vil blive påvirket af etablering af dyrehold på ejendommen.

Vurdering i forhold til habitatdirektivets bilag IV arter

Arter beskyttet ifølge habitatdirektivets bilag IV må ikke indfanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres yngle- og rasteområder må ikke beskadiges eller ødelægges. Der er ifølge Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV registreret følgende bilag IV-arter i området omkring ejendommen:

- Vandflagermus
- Sydflagermus
- Odder
- Markfirben
- Stor vandsalamander
- Spidssnudet frø

Skive Kommune har pt. ikke kendskab til andre bilag IV arter i området. Det vurderes, at hverken yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter påvirkes væsentligt af etablering af dyrehold på ejendommen, da arterne primært vil være tilknyttet de områder på ejendommen, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Udspretningsareal

Der er oplyst, et "Udspretningsareal" på 29 ha svarende til det areal, hvor hytter vil blive rokeret rundt på. Arealerne fremgår af bilag 2. Ejendommens samlede areal matr.nr. 7a + 8f er 42,5 ha. Her indgår arealer omfattet af §3.

Græsningen foregår som Holistisk afgræsning, der er en slags stribefgræsning, hvor dyrene græsser nye arealer hver dag, og derfor flyttes meget rundt på arealet. Alle udspretningsarealer vil blive udlagt med græs.

Udskiftning af bedriftens udbringningsarealer eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udspretning eller afsætning af gødning, skal anmeldes til Skive Kommune inden de udskiftes. Skive Kommune skal vurdere, om de nye arealer er mere sårbare end de arealer der udskiftes

Vurdering af nitrat og fosfor til overfladevand

Inden et projekt kan godkendes skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Ved vurderingen af om et projekt kan påvirke et Natura 2000 væsentligt, skal der ses på den eventuelle negative påvirkning projektet kan have på området og dens bevaringsmålsætning, habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2. Hvis projektet vurderes at kunne skade området, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte. Hvis vurderingen derimod viser, at projektet ikke kan skade området, kan der meddeles godkendelse til det ansøgte.

Husdyrbrugets påvirkninger på overfladevand vurderes indenfor de kystvandsoplande, som Limfjorden er opdelt i, jf. udkast til vandplanerne. Vurderingen foretages i henhold til Miljøstyrelsens vejledning¹ om vurdering af nitrat til overfladevande.

Miljøstyrelsens vejledning fastlægger afskæringskriterier for graden af påvirkning af nitratudvaskning til overfladevand. Et husdyrbrug vurderes ikke at medføre negativ påvirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, såfremt afskæringskriterierne er overholdt.

Husdyrbruget ligger i kystvandsoplandet til Skive Fjord, Lovns Bredning, Risgårde Bredning.

Kystvandsoplandet Skive Fjord, Lovns Bredning og Risgårde Bredning indeholder habitatområde nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal og hele fuglebeskyttelsesområde nr. 14 ligger inden for kystvandsoplandet Skive Fjord mm.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 30 - Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal

Naturtyper:

Vadeflade (1140), Lagune (1150), Bugt (1160), Rev (1170), Strandvold med enårige planter (1210), Strandvold med flerårige planter (1220), Kystklit/klippe (1230), Enårig strandvegetation (1310), Strandeng (1330), Klithede (2140), Søbred med småarter (3130), Knansnålgale-sø (3140), Næringsrig sø (3150), Brunvandet sø (3160), Vandløb (3260), Våd hede (4010), Tør hede (4030), Enekrat (5130), Tørt kalkoverdrev (6120), Kalkoverdrev

---

¹ [http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20\(overfladevand\).ashx](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20(overfladevand).ashx) og <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx>

(6210), Surt overdrev (6230), Tidvis våd eng (6410), Urtebræmme (6430), Nedbrudt højmosse (7120), Hængesæk (7140), Tørvelavning (7150), Kildevæld (7220), Rigkær (7230), Bøg på mor (9110), Bøg på muld (9130), Ege-blandskov (9160), Stilkege-krat (9190), Skovbevokset tørvemose (91D0) og Elle- og askeskov (91E0).

Arter:

Kildevælds-vindelsnegl (1013), Grøn kølleguldsmed (1037), Stor kærguldsmed (1042), Bæklampret (1099), Stavsild (1103), Stor vandsalamander (1166), Damflagermus (1318), Odder (1355), Spættet sæl (1365), Blank seglmos (1393) og Gul stenbræk (1528).

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 14 – Lovns Bredning

Sangsvane (A038), Hvinand (A067), Toppet skallesluger (A069) og Stor skallesluger (A070).

Ifølge de rene CHR data er antallet af dyreenheder i perioden 2007 - 2016 i kystvandsoplandet Skive Fjord, Lovns Bredning og Risgårde Bredning steget med 11,08 %.

Da dyretrykket er stigende i oplandet til Skive Fjord, Lovns Bredning og Risgårde Bredning, skal udvaskningen fra husdyrbruget svare til udvaskningen fra et plantebrug. Husdyrbruget har via beregninger i husdyrgodkendelse.dk vist at nitratudvaskningen fra et plantebrug er på 56,4 kg N/ha og udvaskningen som ansøgt er beregnet til 38,7 kg N/ha.

Samlet kan det konkluderes, at ansøgningens udbringning af husdyrgødning ikke vil øge kvælstofudvaskningen til Skive Fjord, og vil dermed ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter skade Natura 2000 områder væsentligt.

Direkte fald på 12 grader eller mere ned til søer og vandløb?

Dette forhold gør sig kun gældende ved udbringning af husdyrgødning på skrånende arealer. Da næsten al husdyrgødning afsættes direkte fra dyrene i forbindelse med afgræsning vurderes dette forhold ikke relevant for tilladelsen.

Gødning, der afsættes i stalden, skal udbringes direkte på markblok 509285-97 (vestlig del af matrikel 7a), hvis fald ikke overskrider 12 grader eller mere ned til vandløbet.

Udbringingsarealer udenfor nitratklasse II og III?

Ejendommens arealer matr.nr. 7a + 8f på 42,5 ha ligger ikke inden for nitratklasser.

Ligger udspretningsarealerne uden for lavbundsarealer og drænedede lerjorde med P-tal over 6, der afvander til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor?

Ja. Alle arealer ligger udenfor fosforklasser

Grundvand

Ingen af arealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Opbevaringskapacitet

Efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler (§ 6) skal husdyrbrug, der oplagrer husdyrgødning, have en opbevaringskapacitet, der er tilstrækkelig til at udbringningen kan ske efter reglerne om udnyttelse af husdyrgødningens næringsstofindhold og reglerne om harmonikrav m.v. Et opbevaringsanlæg skal dog min. have en kapacitet svarende til 6 mdrs. tilførsel.

Der produceres udelukkende dybstrøelse på ejendommen. Det er oplyst, at der ikke muges ud, men at dybstrøelsen bliver i stalden indtil den kan udbringes og nedpløjjes.

Det er derfor ikke nødvendigt, at stille krav om en møddingplads på ejendommen for at opfylde kravene om opbevaringskapacitet.

Øvrige miljøforhold

Skive Kommune har vurderet, at der ikke er grundlag for at stille skærpede krav til håndteringen af råvarer (bl.a. kemikalier, olie, brændstof) og affald m.m. Disse forhold kontrolleres løbende gennem de jævnlige miljøtilsyn, som Skive Kommune udfører.

Samlet konklusion for projektets sandsynlige påvirkning af miljø og omgivelserne

Det er vurderet ud fra ovenstående, at den planlagte ændring ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke vil få en væsentlig indflydelse på miljø og omgivelser.

Det vurderes, at etableringen af udvidelsen er forenelig med omgivelsernes sårbarhed og kvalitet og at udvidelsen ikke væsentligt vil påvirke arter og naturtyper omfattet af international naturbeskyttelse eller EF-habitatdirektivets bilag IV.

Høring af naboer

Udkast til tilladelse bliver sendt i høring hos følgende nærmeste naboer:

Ejere af tilstødende matrikler til Hvalpsundvej 11 samt Grundejerforeningen Sundgården og dets medlemmer.

§ 56. Godkendelser og tilladelser efter denne lov, som ikke er omfattet af offentlighedsbestemmelserne i § 55, kan først meddeles, når der er forløbet 3 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom. LBK nr. 442 af 13/05/2016.

Offentliggørelse:

Denne afgørelse bliver annonceret offentligt på Skive Kommunes hjemmeside tirsdag den 21. marts 2017 med en klagefrist på 4 uger.

Klagevejledning og søgsmål

Datoen for annoncering af denne tilladelse fremgår af skemaet på side 2.

Godkendelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

Digital klage

En eventuel klage skal enten indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets "klageportal", der findes link til klageportalen på www.virk.dk og www.borger.dk.

Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være indsendt via klageportalen senest på den på side 2 under "klagefristen udløber" anførte dato.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, hvis vi modtager en klage.

Udnyttelse af godkendelsen på trods af klage

Husdyrbruget vil kunne udnytte tilladelsen i den tid Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler en eventuel klage, medmindre nævnet bestemmer andet, eller medmindre der er stillet vilkår efter § 27 stk. 1 nr. 2, og stk. 2 i husdyrloven om landskabelige forhold.

Eventuelle klager har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Hvis afgørelsen udnyttes i klageperioden, eller mens en eventuel klage behandles af Miljø- og Fødevareklagenævnet, sker dette på ansøgers egen regning og risiko.

Civilt søgsmål

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved domstolene, skal søgsmål være anlagt senest 6 måneder efter, afgørelsen er meddelt.

Med venlig hilsen

Erik Kolding

Agronom

Teknisk Forvaltning

Byg & Miljø - Natur

erko@skivekommune.dk

Kopi af tilladelse sendt til:

Skive Produktionshøjskole v/ Sven Irgens-Møller Marienlystvej 17, 7800 Skive

E-mail: sim@skivephs.dk

Miljøkonsulent Anders Lehnhardt, Resenvej 85, 7800 Skive. E-mail: ale@landbo-limfjord.dk.

Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Skive-Salling. E-mail: skive@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening. E-mail: dnskive-sager@dn.dk

Danmarks Fiskeriforening. E-mail: mail@dkfisk.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund. E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening. E-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening – Skive afd. E-mail: skive@dof.dk

Sportsfiskerforbundet. E-mail: jkm@sportsfiskerforbundet.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Friluftsrådet i Region Limfjord Syd. E-mail: ajj@webspeed.dk

Museum Salling. E-mail: INKK@skivekommune.dk

Sundhedsstyrelsen. E-mail: senord@sst.dk

Det økologiske råd, E-mail: info@ecoconcil.dk

Bilag oversigt:

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Arealoversigt

Bilag 3: Ansøgning om § 10 tilladelse

Bilag 4: Beskyttet natur, beskyttede vandløb og Natura 2000.

Bilag 5.: Beskrivelse af LivSalling projektet på Gl. Børsting

Bilag 6: Beskrivelse af Holistisk afgræsningsmanagement

Bilag 7: Indkomne bemærkninger samt behandling af disse

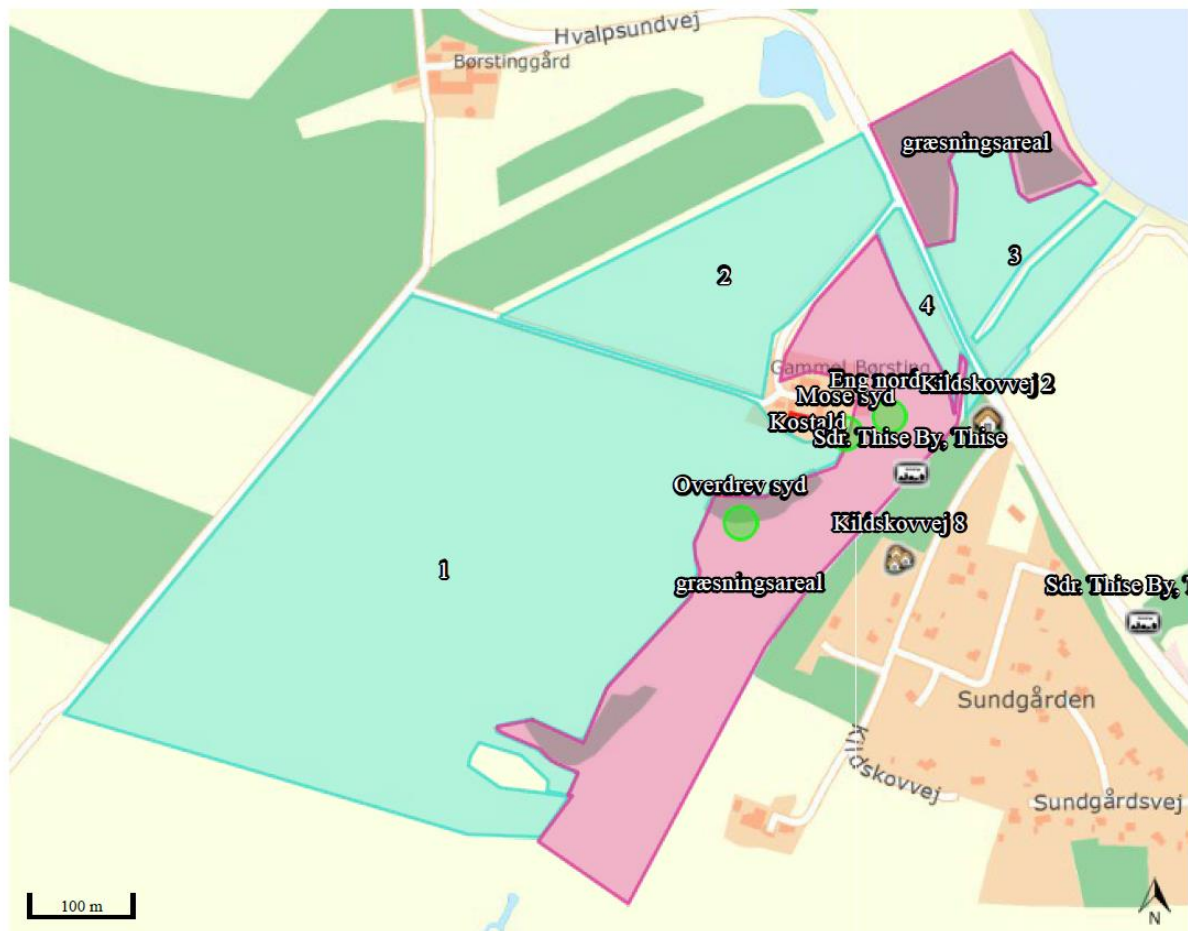

Bilag 1: Situationsplan for Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev.

Sagsnr.: 779-2016-52306

Bilag 2: Oversigt over arealer.**Samlet visning (automatisk)**

Bilag 3: Ansøgning om § 10 tilladelse.**Skema til ansøgning om tilladelse efter husdyrgodkendelseslovens § 10**

Ansøger m.v.	Navn	Adresse og evt. e-post		Telefonnr.	
Ansøger	Skive Produktionshøjskole	Marienlystvej 17, 7800 Skive		97510133	
Ejer/ejere	Jens Hellegaard Olesen	Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev			
Husdyrbrugets ejendom/ejendomme	Hvalpsundvej 11, 7870 Roslev	79080519			
Husdyrproduktion	Dyreart	Antal dyr		Dyreenheder (DE)	
Nuværende produktion	0	0		0	
Fremtidig produktion	jerseykøer	30		32,63	
	Småkalve jersey	8		1,6	
	Opdræt jersey	23		8,21	
	Tyrekalve jersey	15		1,42	
	Ungtyre Jersey	15		2,83	
Arealer				Hektar	
Bedriftens samlede areal				42,5	
Bedriftsarealer til udbringning af husdyrgødning				29	
Til forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning				0	
Husdyrgødning tilført og fraført bedriften					
	Modtager	CVR-nr.	CHR-nr.	Skriftlig aftale	Fraført, DE
Husdyrgødning fraført bedriften	0				
	Afgiver	CVR-nr.	CHR-nr.	Skriftlig aftale	Tilført, DE
Husdyrgødning og anden organisk gødning tilført bedriften	0				
Kortmateriale					Vedlagt
Nuværende bygninger og planlagt byggeri samt eksisterende og fremtidig beplantning					X
Bedriftens samlede arealer samt bedriftens udbringningsarealer, inkl. aftalearealer					X
Besvar spørgsmål om miljø, natur og landskab på skemaets side 2					

Bilag 4: Beskyttet natur, beskyttede vandløb og Natura 2000.

Bilag 5: Beskrivelse af LivSalling projektet på Gl. Børsting

LivSalling

c/oProduktionsskolen Marienlyst
Marienlystvej 17
7800 Skive

Ekstensiv landbrugsdrift på Gl. Børsting.

I samarbejde med Velux- og Villumfondenes miljøprogram har vi til hensigt at drive en økologisk malkebesætning på 30 køer på ejendommen Gl. Børsting.

Køerne skal primært fodres med græs og græsensilages.

Græsningsformen er en udvidet stribeafgræsning, - hvor dyrene hver dag flyttes til et nyt græsstykke. Formålet med denne græsningsmodel er at give et bedre græsudbytte, - men vi har også en forventning om at det vil give en bedre biodiversitet, ved at planter og dyr får lov til at udvikle sig ind imellem de dage der afgræsses.

Bortset fra ekstremt vintervejr, vil dyrene gå ude hele tiden, - og fortsætte afgræsningen også i vinterhalvåret, - hvor vi dog vil suppleringsfodre med hør og græs ensilage, som er høster på gården.

Det er hensigten at græsmarkerne skal stå igennem en årerække, idet der ikke skal dyrkes korn eller majs på arealerne.

I forhold til en ordinær drift, vil gødningstrykket falde markant, - der vil ikke blive spredt svine eller kvæggylle på arealerne, - og der vil blive væsentligt færre maskintimer.

Driften af Gl. Børsting er en del af miljøudviklingsprogrammet hos Velux- og Vilumfondene, - men det er samtidig en demonstration af landbrugsdrift som vi forventer vil kunne tiltrække nye landmænd til egnen, - til gavn for ikke kun miljøet, men også skole, foreningsliv m.m.

Ved at afgræsse alle arealerne, inklusiv eng og naturarealer, vil den smukke natur i området blive bevaret, til glæde for lokalområdet.

Marienlyst d. 1 februar 2017

Sven Irgens-Møller
Projektleder, Forstander

Bilag 6: Beskrivelse af Holistisk afgræsningsmanagement

Nyhedsbrev fra Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer. 2/2012

Holistisk afgræsningsmanagement –
et udbytterigt styringsværktøj til afgræsning

Af Camilla Louise Bak og Hanne H. Hansen, Københavns Universitet

Holistisk afgræsningsmanagement er en struktureret styreform med fokus på en mere bæredygtig afgræsning og græsproduktion. Holistisk afgræsningsmanagement gør brug af styringsværktøjer som hjælper til at skabe et bedre overblik over landbrugsproduktion og -ressourcer. Gennem brug af rotationsafgræsning med høj afgræsningsintensitet og hyppige foldskift, menes Holistisk afgræsningsmanagement, at kunne optimere både græs- og dyreproduktion og samtidig tilgodese omkringliggende natur.

Allan Savory er designeren bag kontrol- og styringsværktøjerne som bruges i Holistisk afgræsningsmanagement. Dette inkluderer tre planlægningstrin; økonomisk, afgræsnings-, og landskabsmæssig planlægning. Hvert af disse planlægningstrin inkluderer forskellige arbejdsredskaber samt strategier, som er hæftet til det forrige planlægningstrin.

Gennem brug af disse planlægningstrin, der inkluderer arbejds- og monitoreringskemaer hjælpes landmanden til bedre styring og overblik over græsproduktion og foderbehov gennem afgræsningssæsonen med opnåelse affastsatte bedrifts- og delmål.

Herved er Holistisk afgræsningsmanagement et styringsværktøj til afgræsning med fokus på produktion, rentabilitet og personlige mål, men som også inddrager miljømæssige overvejelser og mål i landbrugsproduktionen.

Holistisk afgræsningsmanagement i Danmark

Holistisk afgræsningsmanagement er udbredt specielt i verdensdelene Nordamerika, Mellemerika, Australien og Afrika men er dog endnu ikke særlig benyttet i Danmark. Godset Barritskov ved Juelsminde driver en økologisk studeproduktion med ca. 500 dyr. Her har der været anvendt holistisk afgræsningsmanagement siden 2011. Et afgræsningsforsøg, som forløb over en afgræsningssæson, sammenlignede Holistisk afgræsningsmanagement på Barritskov med henholdsvis en økologisk studeproduktion og en ammeko-besætning. Den konventionelle og økologiske bedrift praktiserede begge rotationsafgræsning med få foldskift over afgræsningssæsonen.

Forsøgets formål var at sammenligne Holistisk afgræsningsmanagement med traditionelle danske afgræsningsmetoder med hensyntil græs- og kødproduktion samt økonomi. Afgræsningsbelastning Barritskov græssede med én samlet flok på ca. 500 dyr og med ca. 4 gange højere afgræsningsintensitet (41,5 Animal Unit*(AU)/ ha) sammenlignet med det økologiske (8,4 AU/ha) og konventionelle (11,0 AU/ha) afgræsningssystem (se figur 1).

Den høje afgræsningsintensitet på Barritskov, viste i forsøget ikke at øge trådkader og gødningsareal i forsøgsmarkerne og der sås ingen signifikant forskel blandt de tre besætninger.

Til trods for den højere afgræsningsintensitet viste Barritskov sig, at afgræsse med det laveste afgræsningstryk (AU/ha/dag), fordelt over alle afgræsningssæsoner gennem førstehalvdelen af afgræsningssæsonen. I modsætning til afgræsningsintensiteten, som giver et øjebliksbillede af den afgræsningsbelastning, som det afgræssede areal udsættes for, så udtrykker afgræsningstrykket den gennemsnitlige belastningsgrad af alle afgræssede arealer over f.eks. en hel afgræsningssæson.

Græsproduktion

Gennem høj afgræsningsintensitet, med kort afgræsningstid i hver fold og mange foldskift, formåede Barritskov at oppebære en hvileperiode på omkring 50 dage mellem afgræsning af den samme fold, en hvileperiode som var 50 % længere end for det økologiske og konventionelle afgræsningssystem. Den forlængede hvileperiode viste sig at generere en større plantegenvækst.

Dette resulterede i en ca. 33% større græsproduktion (7357 kg tørstof/ha mod 4868 og 4252 kg tørstof/ha) samt et større indtag af biomasse (5529 kg tørstof/ha), målt i den hurtigvoksende del af afgræsningssæsonen (juni), sammenlignet med det økologiske (2474 kg tørstof/ha) og konventionelle (2679 kg tørstof/ha) afgræsningssystem (se figur 2).

Barritskov havde i gennemsnit den laveste græshøjde ved indgang til et nyt afgræsningsareal og forlod den afgræssede mark ved en højere græshøjde end de to andre afgræsningssystemer. Græshøjden i marken havde derfor ingen indvirkning på tørstofmængden produceret, hvorved plantetæthed og buskning af planter ligger til grund for den større tørstofproduktion.

Figur 1 - Illustration af afgræsningsintensitet og afgræsningstryk. Afgræsningsintensiteten defineres ved antal dyr på givent areal her og nu. Afgræsningstryk defineres ved antal dyr på total areal afgræsset over et givent tidspunkt, f.eks. afgræsningssæson.

Bilag 7: Indkomne bemærkninger samt behandling af disse

Der er ikke modtaget bemærkninger.